

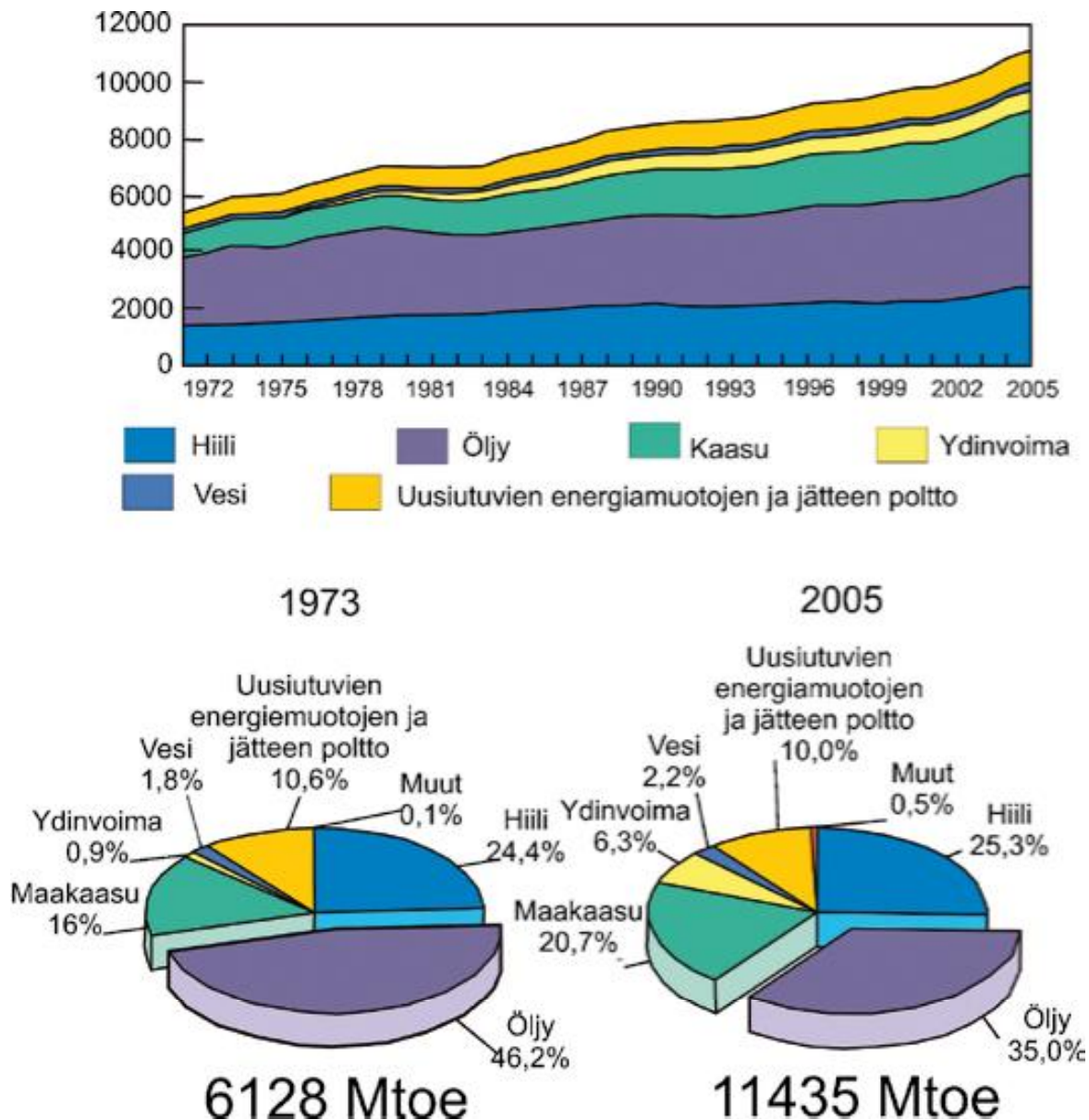
Atomimyllystä käpytalkoisiin – ympäristöministerin ilmasto- ja energiapoliittisia linjauksia kuulemassa

OUTI HYTTINEN

Tätä syksyä on luonnehdittu ilmastopolitiikan megasyksyksi. Kioton sopimuksen velvoitekausi päättyy 2012 ja uuden sopimusjärjestelmän kehittäminen on alkanut. Hiljattain New Yorkissa järjestetyssä YK:n ilmastohuippukokouksessa keskusteltiin runsaasti esimerkiksi eri energiamuotojen käytöstä sekä Yhdysvaltojen roolista päästöjen vähentämisessä sekä rajoittamisessa. Joulukuussa 2007 Balilla järjestetään YK:n ilmastoneuvottelu, jossa yritetään päästä sopimukseen yleistavoitteista ja ai-

katauluista. Euroopan Unionin tavoitteena on saada uusi sopimus -”uusi Kioto”- vuoteen 2009 mennessä; tällöin Kööpenhaminassa pidettävässä YK:n ilmastokokouksessa pitäisi tapahtua konkreettisia ratkaisuja. Pohjoismaista lisämielenkiintoa tuo asetelmaan silloinen Ruotsin EU-puheenjohtajuus.

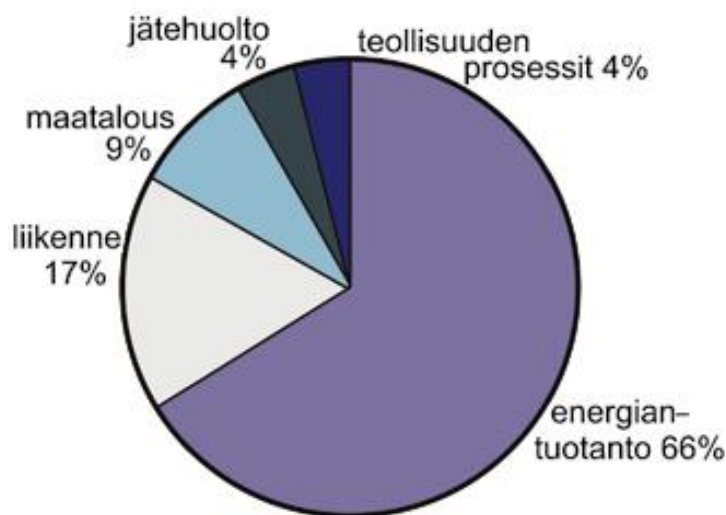
Ympäristöministeri Lehtomäki järjesti 26.9.2007 ilmastopoliittisen aamukahvitilaisuuden, jossa selvitettiin Suomen ilmasto- ja energiapoliittista tilannetta ja -tavoitteita.

Kuva 1. Maailman primääristen energialähteiden osuudet (Mtoe) 1971–2005 (IEA Key World Energy Statistics 2007).

Joulukuussa 2007 on tulossa komission esitys uusiutuvien energiamuotojen käytöstä, päästötaseista ja päästökaupasta. Suomessa uusiutuvien energiamuotojen osuus on nyt noin 25 %, komission esitys on todennäköisesti yli kolmekymmentä ja alle neljäkymmentä prosenttia eli hallitusohjelmaan kirjatut tavoitteet eivät tule riittämään. Tekeillä on Suomen energia- ja ilmastopoliittinen strategia sekä ilmastopoliittinen tulevaisuusselonteke, jossa visioita esitetään vuoteen 2050 saakka; ilmastonmuutoksen vastaisten toimenpiteiden lisäksi käsitellään myös sopeutumista ilmastonmuutokseen. Uusiutuvien energiamuotojen - ja energiamuotojen yleensä – käyttöä mietittäessä merkittävää on valitaanko päästötasojen perusvuodeksi: 1997 vai 2005. Jälkimmäinen, todennäköisemmältä vaikuttava vaihtoehto tarkoittaa suurempia haasteita tavoitteiden toteuttamisessa.

Tuulivoiman määrää lisättäneen rajusti, vesivoiman lisäämismahdollisuudet palaavat keskusteluun ja turpeen kohtalo on pitkälti kiinni siitä, mitä seuraavalla ”Kioto-kaudella” päätetään turpeesta: uusiutuva, hitaasti uusiutuva vai uusiutumaton. Biopolttoaineiden tuotannossa tärkeää on kiinnittää huomio koko elinkaaren ”järkevyyteen”. Esimerkiksi OECD:n ja Kansainvälisen vesihuoltoinstituutin IWMI:n raporteissa on kritisoitu monia biopolttoaineiden tuotantoon liittyviä ongelmia, kuten valmistukseen kuluvan veden määrä, kuljetuskustannukset sekä sademetsien hakkuu. Lisäydinvoiman käyttöönotto tarkoittaa myös sitä, että uusiutuvia energiamuotoja täytyy lisätä reippaasti, jotta

Kuva 2. Ilmastopäästöjen lähteet Suomessa (Tilastokeskus 2004).

pysytään edes nykyisellä tasolla. Maailman energiatuotantomuotojen jakaantumista vuosina 1971–2005 on esitelty kuvassa 1.

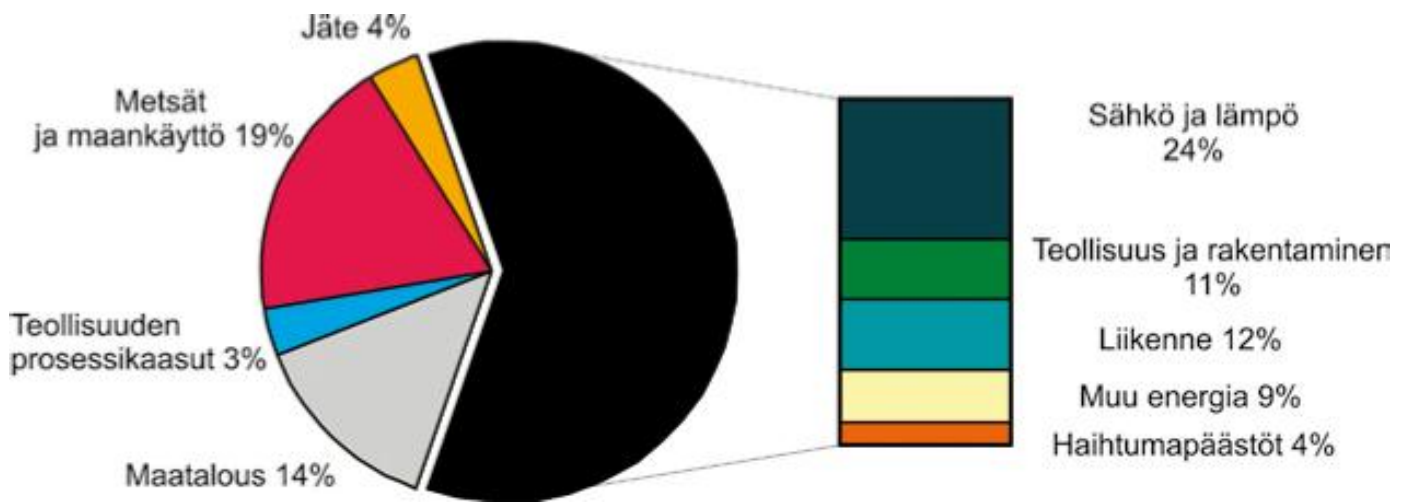
Valtio voi vaikuttaa omalta puoleltaan uusiutuvien energiamuotojen tuottoon investointituilla ja syöttötariffeilla. Syöttötariffijärjestelmiä voidaan räätälöidä eri tuotantomuotojen tarpeiden mukaisesti.

Keväällä 2007 EU päätti vähentää alueensa päästöjä 30 % vuoden 1990 päästötasosta. Neuvottelut päästötavoitteen jakamisesta maittain alkavat vuoden lopulla, päätökset tehdään ensi vuonna. Taa-kanjaossa yritetään löytää jonkinlainen yhteisesti hyväksytty tapa jyvittää päästövähennys EU-maiden kesken huomioiden niiden erilaiset lähtötilanteet. Esimerkiksi Greenpeacen arvioiden mukaan Suomen tulee vauraana teollisuusmaana varautua 30 % vähennykseen (kuva 2: Ilmastopäästöjen lähteet Suomessa). On lisäksi mahdollista, että EU:n yleistavoitetta korotetaan kansainvälisissä neuvotteluissa. Hallitus toivoo päästötavoitteisiin sektori-kohtaista lähestymistapaa. Samoin päästökauppa-direktiivi saattaisi toimia paremmin, jos siirryttäisiin EU-tasoon kansallisen tason tilalle.

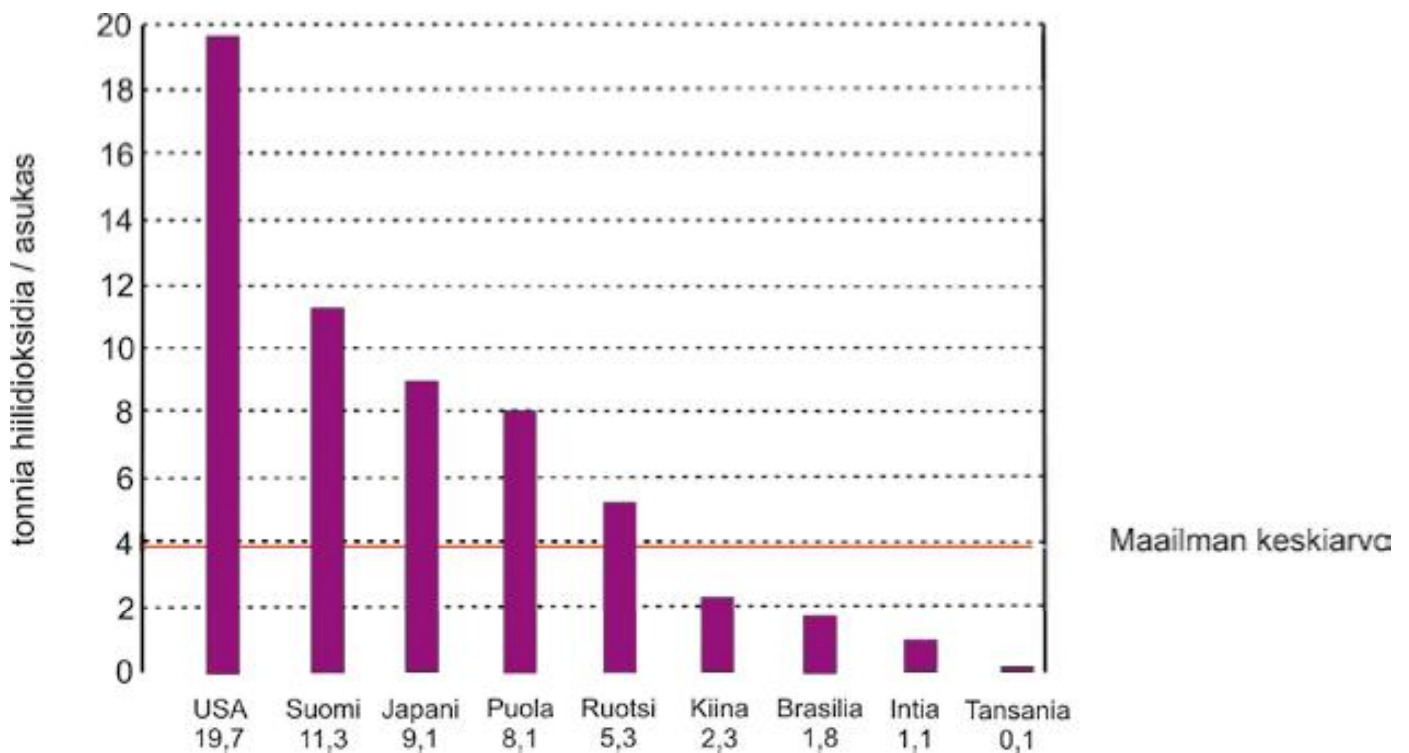
Kiinnostava ja haastava ilmastokysymys on myös väestökehitys ja väkirikkaiden, köyhien maiden teollistuminen. (kuva 3: Maailman ilmastopäästöjen eri lähteet; kuva 4: Ilmastopäästöt asukasta kohden eri maissa) Siksi tärkeää olisi saada kaikki maat joillakin sitovilla tavoitteilla mukaan esimerkiksi ”uuteen Kiotoon”. Mielenkiintoinen sitoutettava on myös Kioton pöytäkirjan allekirjoittamatta jättänyt USA. Ei siis yllättänyt, kun ympäristöministeri tilaisuuden lopussa totesi, että isot talkoot on tulossa.

Vaclav Havel, Tšekin entinen presidentti, sanoi syyskuusa kaunopuheisesti saman asian, joka New Yorkin ilmastotapaamisessaakin tuotiin painokkaasti esille: ”...It is also obvious from published research that human activity is a cause of change; we just don't know how big its contribution is. Is it necessary to know that to the last percentage point, though? By waiting for incontrovertible precision, aren't we simply wasting time when we could be taking measures that are relatively painless compared to those we would have to adopt after further delays?...”.

Suljetaan vaikka tietokone töistä lähtiesä ja vaihdetaan kotiin energialamput.

Kuva 3. Maailman ilmastopäästöjen lähteet (World Resources Institute 2007).

Kuva 4. Ilmastopäästöt asukasta kohti eri maissa (Tilastokeskus 2004).

GEOLOGI 2008:

Lehti numero

1/2008

Aineisto toimituksessa

2.1.2008

Lehti ilmestyy

29.1.2008.

Toimitus toivoo lukijoiden lähettävän ehdotuksia Geologissa julkaistavista artikkeleista. Artikkeleista julkaistaan tiivistelmä ja kuvatekstit myös englanniksi. Käsikirjoitusten lähettäjien toivotaan tutustuvan huolellisesti Geologin kirjoitusohjeisiin. Ohjeet löytyvät verkkosivuiltamme: <http://www.geologinenseura.fi/geologi-lehti/ohjeet.html>.